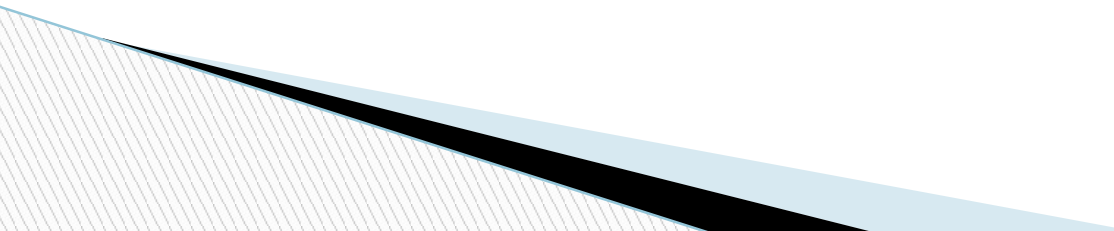

Бухгатерлік есеп және салық салу негіздері

Дәріс -7 сағат, машықтану – 8 сағат,
СОӨЖ-15 сағат, СӨЖ -15 сағат

1- лекция: Бухгалтерлік есеп- ақпараттық жүйе ретінде

- Бухгалтерлік есептің түсінігі мен міндеттері;
 - Қазақстан Республикасында бухгалтерлік есепті заңдық- нормативті реттеу;
 - Ұйымның ресурстарын жіктеу.
-

Бухгалтерлік есеп

- ▣ дара кәсіпкерлер мен ұйымдардың операциялары мен оқиғалары туралы ақпаратты жинаудың, тіркеудің және қорытудың Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасымен, сондай-ақ есеп саясатымен регламенттелген тәртіпке келтірілген жүйесін білдіреді.

Бухгалтерлік есеп міндеттері

- Ішкі және сыртқы пайдаланушыларға қажетті ұйымның қызметі, сонымен қатар оның мүлiктік жағдайы туралы толық және сенiмдi мәліметтерді қалыптастыру;
- Ұйымдардың шаруашылық іс-әрекеттерін жүргізуде ҚР заңдылық-нормативтік талаптарын сақтауды бақылау үшін ішкі және сыртқы пайдаланушыларды ақпараттармен қамтамасыз ету.;
- Қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз етуде ішкі шаруашылық резервтерді анықтауда және ұйымдастыруда шаруашылық қызметтің теріс нәтижелерін болдырмау.

Бухгалтерлік есеп қызметі

- Бақылау қызметі . Бухгалтерлік есептің көмегімен 3- түрлі бақылау жүргізіледі: алдын-ала, ағымды және жалғастырылған;
- Меншікті сақтауды қамтамасыз ету (мамандандырылған қоймалардың болуы, есеп жүйесін жетілдіру, қазіргі заманғы есептеуіш техникаларды қолдану);
- Информациялық қызметі- ең негізгі қызметінің бірі, бухгалтерлік есеп ақпараттардың негізі болып саналады. Барлық пайдаланушыларды қанағаттандыру үшін алынған мәліметтер сенімді, объективті, уақтылы және жедел болуы қажет.

- Кері байланыс қызметі- бухгалтерлік есеп ақпараттарды қалыптастырып, қайтадан тапсырады, яғни кері байланыс пайда болады.
- Аналитикалық қызметі.- қазіргі кездегі даму жағдайында нақты ұйымның болашағын болжап, кемшіліктерін жоюда және барлық бағытта жетілдіру жолдарын қарастыру.

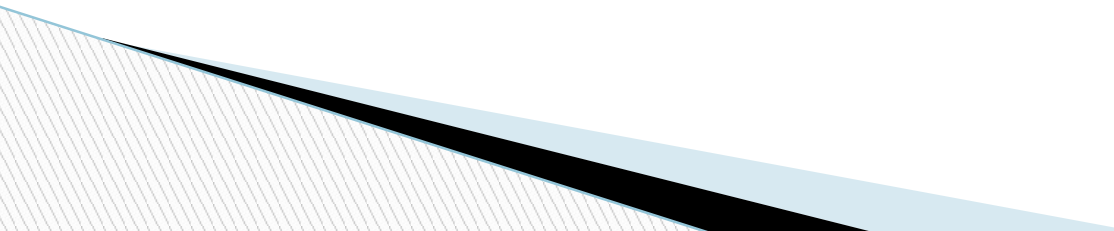
Бухгалтерлік есепке қойылатын талаптар:

- Шаруашылық іс-әрекеттер тек ҚР ұлттық валютасы теңгемен ғана есепте бағаланады. Басқа валюталармен көрсетілгендер нарықтық курсқа сәйкес қайта есептелінеді.
- Ұйымдар шаруашылық іс-әрекеттер, мүліктер мен міндеттемелерін жұмыс шоттар жоспарында көрсетілген бухгалтерлік есептің байланысқан шоттарында екі жақты жазу әдісімен жүргізіледі.
- ҚР Қаржы Министрі бекіткен шоттардың типтік жоспары негізінде құрылған шоттардың жұмыс шоттары үнөңделуі қажет.
- Ұйымдарда бухгалтерлік есепті жүргізу үшін нормативті құжаттардың негізінде есеп саясаты өңделуі қажет.

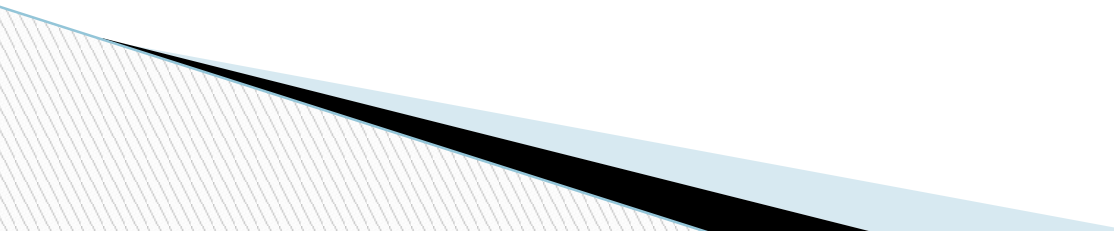
ҚР бухгалтерлік есепті заңдық- нормативті реттеу.

- «Бухгалтерлік есепке алу және қаржылық есеп беру туралы» ҚР Заңы. 28.02.2007 ж.
www.minfin.kz.
- Бухгалтерлік есептің типтік шоттар жоспары.
www.minfin.kz.
- «Бухгалтерлік есепті жүргізу қағидаларын бекіту туралы» ҚР Үкіметінің 2011 жылғы 14 қазандағы № 1172 Қаулысы, www.minfin.kz
- «Бастапқы есеп құжаттарының нысандарын бекіту туралы» Қ Р Қаржы министрінің 2012 жылғы 20 желтоқсандағы № 562 бұйрығы,
www.minfin.kz.

- Ұлттық қаржылық есеп беру стандарттары. ҚР Қаржы министрінің 2013 жылғы 31 қаңтардағы № 50 бұйрығы . www.minfin.kz
- Халықаралық Қаржылық Есептіліктің Стандарттары (IAS және IFRS)
ҚЕХСК Қорының баспа департаменті, Кэннон көшесі, 30, Лондон EC4M 6XH, Ұлыбритания. www.ifrs.org.; мемлекеттік тілде www.minfin.kz
- Шағын және орта бизнес кәсіпорындарына арналған Қаржы есептілігінің халықаралық стандарты. ҚЕХСК Қорының баспа департаменті, Кэннон көшесі, 30, Лондон EC4M 6XH, Ұлыбритания. www.ifrs.org.; мемлекеттік тілде www.minfin.kz

- ҚР Салық Кодексі.
 - «Акционерлік қоғамдар туралы» ҚР заңы.
 - «Жауапкершілігі шектеулі серіктестіктер туралы» ҚР Заңы
 - Қазақстан Республикасының Азаматтық Кодексі
 - Қазақстан Республикасындағы кеден ісі туралы
 - «Аудиттік қызмет туралы» ҚР заңы.
 - Халықаралық аудит және сапаны бақылау стандарттары
-

ҚР халық шаруашылығындағы есеп түрлері

- Бухгалтерлік есеп
 - Статистикалық есеп
 - Жедел есеп
-

Статистикалық есеп

- Жалпы қоғамдағы, оның ішінде экономикадағы, мәдениеттегі, ғылым, білім және т.б. Салалардағы жалпы сипаттағы құбылыстарды зерттейтін есеп түрі.

Мысалы: экономика жағдайы, жұмыс күшінің қозғалысы, еңбек нарығындағы өзгерістер, бағалы қағаздар, тауарлар және т.б. қозғалысы бойынша мәліметтер жинақтау.

Жедел (оперативті) есеп

- Шаруашылық процесстерін жүзеге асыру барысында оны шапшаң, тез, қолма-қол басшылық жасауға қолданатын есеп түрі.
- Мысалы: бөлімшелерде, цехтарда, кәсіпорын учасюктарында жүргізілетін есеп.

Бухгалтерлік ақпараттар және оның пайдаланушыларының жіктелуі.

- ▣ **Ішкі пайдаланушылар**-
кәсіпорын жұмыскерлері,
қызметкерлер, басшылары
жатады.
- ▣ **Сыртқы пайдаланушыларға**-
инвесторлар, кредиторлар,
акционерлер және т.б жатады

Бухгалтерлік ақпараттар

Ішкі пайдаланушылар	Сыртқы пайдаланушылар				
	Тікелей қаржылық қызығушылығы бар пайдаланушылар	Қаржылық қызығушылығы тікелей емес пайдаланушылар			Қаржылық қызығушылығы жоқтар. Басқада топтар
Ұйымдарды басқару аппараттары : директор, директорлар кеңесі, меншік иелері, басшылар, персоналдар .	Акционерлер , инвесторлар, кредиторлар, жабдықтаушылар, сатып алушышылар	Салықтық органдар	Қаржылық қорлар қатысушылары	Экономиканы, қоғамды басқару органдары	Аудиторлық фирмалар, статистикалық органдар, т.б.
		Жергілікті, аудындық, облыстық салық органдары	Дилерлер, брокерлер, қор биржалары т.б.	Қаржы министрлігі, басқада министрліктер	

Бухгалтерлік есеп пәні

- Активтер
- Міндеттемелер
- Капитал

немесе

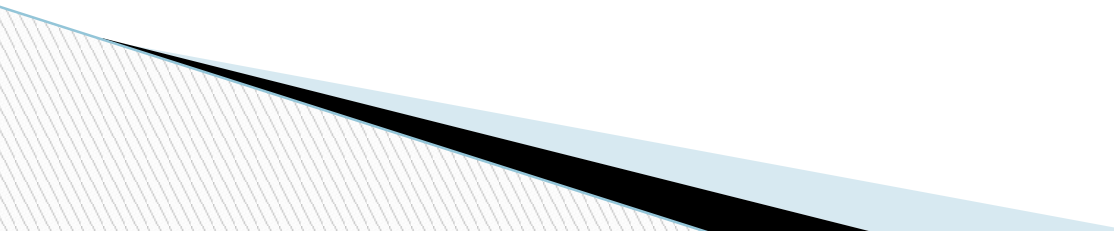
ұйымның шаруашылық қызметі,
ұйымның ресурстары,
шаруашылық процесстер (үрдістер)

Бухгалтерлік есеп объектілері

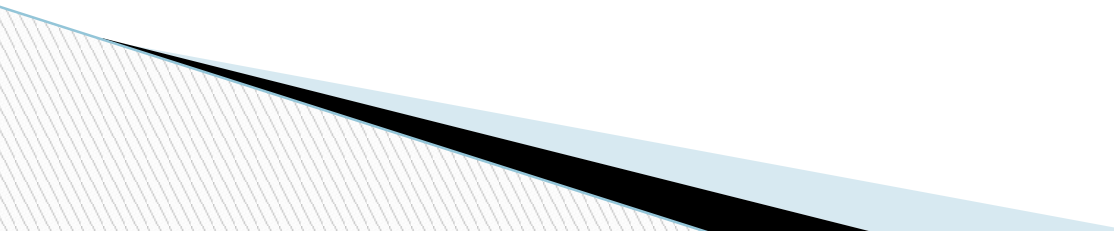
- Бух. есеп объектілері
 - Ұйым ресурстары
 - Түрі және пайдалану уақыты б/ша
 - Ресурстардың құралу көздері б/ша
- Шаруашылық процесстер
 - Дайындау (жабдықтау)
 - Өндіріс
 - Өткізу (сату)

- Ұйымның ресурстарын түрлері және пайдалану уақыты бойынша жіктеу.
- Өндіріс саласында пайдалану
 - Еңбек заты
 - Еңбек құралы
- Өндірістік емес салада пайдалану
- Айналым саласында пайдалану

Еңбек құралдарына (1 жылдан артық колданылатындар)

- Негізгі құралдар (ғимараттар, мекемелер, машиналар, жабдықтар және т.б ұйымның негізгі қызметінде пайдаланатындар жатады)
 - Көпжылдық отырғызулар (жеміс ағаштары)
 - Аяқталмаған құрлыс
 - Өнім беретін мал
-

Еңбек заттарына (өздерінің құндарын 1 жыл ішінде өтейтіндер)

- Отынның барлық түрі (бензин, көмір, керосин, дм, ағаш, газ т.б)
 - Құрлыс материалдарының барлық түрі
 - Негізгі шикізат пен материалдар
 - Қосалқы бөлшектердің барлық түрі
 - Қосымша материалдар
 - Аяқталмаған өндіріс және т.б
-

Өндірістік емес салада

- Ұйымның негізгі қызметіне байланыссыз заттар: медпункт және оның жабдықтары, қызметкерлер балалаларына арналған балабақша және оның жабдықтары, асхана және оның жабдықтары және т.б.

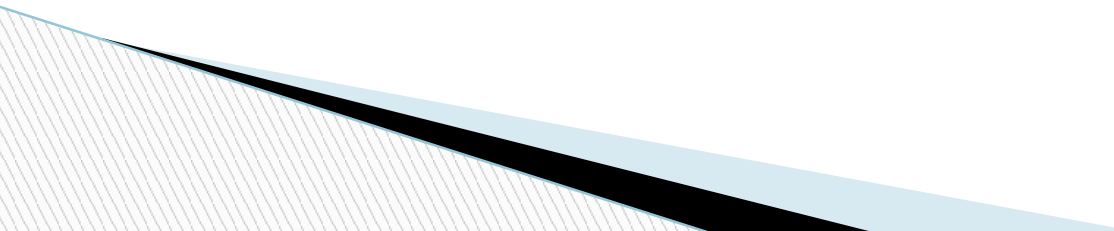
Айналым саласында

- Ақшалардың барлық түрі (кассадағы, банк шотындағы, депозиттегі, валюталық шоттағы, чек кітапшаларындағы, аккредетив кітапшаларындағы және т.б.)
- Дебиторлық берешектер (сатып алушылар берешегі, тапсырыс берушілер қарызы, т.б. ұйымға қарыздар)
- Дайын өнім мен тауарлар

Ұйымның ресурстарын құралу көздері бойынша жіктеу

- меншікті
 - қорлар (капитал)
 - резервтер
 - табыстар
- несиелік
 - Банк н/е басқада несиелері
 - кредиторлық берешектер

Меншікті құралу көздеріне

- Қорлар (жарғылық капитал, төленбеген капитал, резервтік капитал, т.б. өз еркімен құрған қорлары)
 - Резервтер (демалыс ақысын төлеуге арналған резервтер, болашақ кезең шығындарына арналған резервтер т.б)
 - Табыстар (ұйым пайдасы, өткен жылғы пайдасы, кірістері, болашақ кезең кірістері)
-

Несиелік (тартылған) құралу көздеріне

- Банк н/е басқа несиелер (банктің қысқа және ұзақ мерзімді несиелері, ссудалары, банктік емес мекемелер несиелері)
- Кредиторлық берешектер (жабдықтаушыларға, бюджетке, зейнетақы қорларына, еңбек ақы б/ша, т.б ұйымның міндеттемелері)

2- лекция. Бухгалтерлік баланс және бухгалтерлік шоттар.

- Бухгалтерлік баланс түсінігі
- Баланс құрлымы мен құрамы.
- Бухгалтерлік есеп шоттары түсінігі
- Шоттарда операцияларды көрсету

Бухгалтерлік баланс

- Ұйымның ресурстарын қызмет процессінде оның түрі мен пайдалану уақыты бойынша және олардың құралу көздерін мақсатты пайдалануы бойынша ақшалай өлшемде белгілі бекітілген мерзімге (ай, тоқсан, жыл) жинақтап, топтастыру.

Бухгалтерлік баланс құрамы

- Активтер
 - Қысқа мерзімді активтер
 - Ұзақ мерзімді активтер
- Пассивтер
 - Қысқа мерзімді міндеттемелер
 - Ұзақ мерзімді міндеттемелер
- Капитал

Шаруашылық іс-Әрекеттер Әсерінен болатын бухгалтерлік баланстағы өзгерістер

Өзгеру типтері	Актив		Пассив	
	Көбеюі	Азаюы	Көбеюі	Азаюы
I	+	-		
II			+	-
III	+		+	
IV		-		-

Бухгалтерлік шот

- - басқару шешімдерін қабылдау үшін қажетті мәліметтерді жинақтап көрсететін негізгі ақпараттарды сақтау бірлігі.
- Бухгалтерлік есеп шоттары - бұл ұйымдардың ресурстарын топтастыра отырып өзара байланысқан түрде, сонымен қатар ақшалай, натуралды және еңбектік өлшемдерде сапалы белгілері бойынша біртекті операцияларды ағымды көрсетутәсілі.

Тізім журналы

Операция күні, №	Операция мазмұны	Сомасы , теңге	Шоттар корреспонденциясы (проводка, трансакция, бух жазу)	
			Дебет	Кредит
1	Кассаға ағымдағы шоттан еңбек ақы төлеу үшін ақша түсті. (А+ А-)	280000	1010 (касса)	1030 (ағым шот)
2	Жұмыскерлердің еңбек ақысынан табыс салығы ұсталынды. (П+П-)	15100	3350 (еңбек ақы береш)	3120 (табыс сал береш)
3	Жабдықтау базасынан №48 шот-фактура бойынша қоймаға қосалқы бөлшектер түсті. (А+П+)	70000	1310 (запастар)	3310 (жабд берешек)
4	Жабдықтау базасына түскен қосалқы бөлшектер үшін ағымдағы шоттан ақша	70000	3310 (жабд берешегі)	1030 (ағым шот)

Шоттар корреспонденциясын беру

Кассаға ағымдағы шоттан еңбек ақы төлеу үшін ақша түсті. (A+ A-)

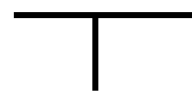
Касса A+

Активті шот
схемасы

Ағымдағы
шот A-

Активті шот
схемасы

- Жұмыскерлердің еңбек ақысынан табыс салығы ұсталынды. (П+П-)

- Еңбек ақы б/ша кредиторлық берешек

- П-

- Пассивті шот схемасы, Дт

- Табыс салығы б/ша кредиторлық берешек П+

- Пассивті шот схемасы, Кт

Жабдықтау базасынан №48 шот-фактура бойынша қоймаға қосалқы бөлшектер түсті. (А+П+)

Қосалқы бөлшек
(запас) А+

Активті шот
схемасы, Дт

Жабд берешегі П+

Пассивті шот
схемасы, Кт

- Жабдықтау базасына түскен қосалқы бөлшектер үшін ағымдағы шоттан ақша аударылды. (А-П-)

- **Жабдық кред берешегі П-**

- **Пассивті шот схемасы, Дт**

- **Ағымдағы шот А-**

- **Активті шот схемасы, Кт**

Шоттардың типтік жоспары

- 1- қысқа мерзімді активтер
- 2- ұзақ мерзімді активтер
- 3-қысқа мерзімді міндеттемелер
- 4- ұзақ мерзімді міндеттемелер
- 5- капитал мен резервтер
- 6- кірістер
- 7- шығыстар
- 8 өндірістік есеп шоттары

3- лекция. БУХГАЛТЕРЛІК ҚҰЖАТТАР ЖӘНЕ ТҮГЕНДЕУ.

- Бухгалтерлік құжаттар, олардың мәні мен атқаратын қызметтері.
- Құжаттар реквизиттері және оларды толтыру реті
- Түгендеуді жүргізу ережесі. Нәтижелерін рәсімдеу.

7-БАП. БУХГАЛТЕРЛІК ҚҰЖАТТАМА

- бастапқы құжаттарды,
- бухгалтерлік есеп тіркелімдерін,
- қаржылық есептілікті және есеп саясатын қамтиды.

- Бухгалтерлік жазбалар бастапқы құжаттар негізінде жүргізіледі.
- Операцияларды немесе оқиғаларды ресімдеу үшін қолданылатын бастапқы құжаттардың нысандары немесе оларға қойылатын талаптарды Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес уәкілетті орган және (немесе) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі бекітеді .

БУХГАЛТЕРЛІК ҚҰЖАТТАМАНЫ ЖҮРГІЗУГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

- жазбалардың деректілігі,
- қысқаша әрі анық болуы,
- оларды өзара бақылау.
- және бухгалтерлік құжаттамада операциялар мен оқиғалар бастапқы құжаттардың түпнұсқаларын қоса бере отырып, көрініс табады.

БАСТАПҚЫ ЕСЕПKE АЛУ ҚҰЖАТТАРЫНЫҢ ЖАСАЛУЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

- Бухгалтерлік есепте бастапқы есепке алу құжаттарының қозғалысы субъектінің басшысы бекіткен кестемен реттеледі.
- Бастапқы құжаттарды уақтылы және сапалы ресімдеуді, бухгалтерлік есепте көрсету үшін оларды белгіленген мерзімде беруді, сондай-ақ оларда қамтылған деректердің дұрыстығын осы құжаттарды жасаған және оларға қол қойған адамдар қамтамасыз етеді.
- Бастапқы құжаттар мемлекеттік және орыс тілдерінде жасалады.

ҚҰЖАТ АЙНАЛЫМЫНЫҢ ТЕХНОЛОГИЯСЫ

- Құжаттарды құру
- Құжаттарды тексеру
- Құжаттарды өңдеу
- Мұрағатқа тапсыру

ҚҰЖАТТАРДЫ ТЕКСЕРУ

- Формальды тексеру
- Арифметикалық тексеру
- Мағынасы мен мәні бойынша тексеру

ҚҰЖАТТАРДЫ ӨНДЕУ

- Топтастыру
- Таксировка
- Контировка
- Өтелуі

- Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік деректерінің дұрыстығын қамтамасыз ету мақсатында жылына кемінде бір рет активтер мен міндеттемелерді түгендеу жүргізіледі.

ТҮГЕНДЕУДІ ЖҮРГІЗУ МАҚСАТЫ

- Ұйым ресурстарының нақты санын анықтау;
- Ресурстардың нақты санын бухгалтерлік есеп мәліметтерімен салыстыра отырып, мүліктерді сақталуын бақылау;
- Қолданылмайтын ресурстарды анықтау;
- Ресурстарды сақтау шарттары мен ережелерін орындалуын тексеру;
- Ресурстардың баланстағы есепке алынған нақты құндарын тексеру.

ТҮГЕНДЕУДІ ЖҮРГІЗУ

- 1) материалдық жауапты адамдар ауысқан кезде (істерді қабылдап алу-беру күніне);
- 2) мүлікті талан-таражға салу немесе теріс пайдалану, сондай-ақ бүліну фактілері анықталған кезде;
- 3) дүлей апат, өрт, авария жағдайларын немесе экстремалдық жағдайлардан туындаған басқа да төтенше жағдайларда;
- 4) Қ Р заңнамалық актілеріне сәйкес тарату теңгерімін жасау алдында субъектіні қайта ұйымдастыру

ТҮГЕНДЕУ ТҮРЛЕРІ

Жоспарға
қатысты

- Жоспарланған
- Жоспардан тыс

Түгенделетін ресурстар мен
міндеттемелердің
ауқымдылығына

- Жекеленген
- Жалпылама
- Таңдау
- Толық

ҚҰЖАТ РЕКВИЗИТТЕРІ

- 1) құжаттың (нысанның) атауы;
- 2) жасалған күні;
- 3) құжат өз атынан жасалған ұйымның атауы немесе дара кәсіпкердің тегі және аты-жөні;
- 4) операцияның немесе оқиғаның мазмұны;
- 5) операцияның немесе оқиғаның өлшем бірлігі (сандық және құндық көрінісінде);
- 6) операцияның жасалуына (оқиғаны растауға) және оның дұрыс рәсімделуіне жауапты адамдар лауазымының атауы, тегі, аты-жөні және қолы;
- 7) салық төлеушінің тіркеу нөмірі.

4- лекция. Ұйымның активтерін есепке алу

- 1. Активтер жіктемесі және құжаттамасы.
- 2. Негізгі құралдар түсінігі және 16 ХҚЕС қолдану аясы;
- 3. Негізгі құралдарды бағалау;
- 4. Негізгі құралдардың амортизациясы.

Қысқа мерзімді активтер жіктелмесі

- Ақша қаражаттары және олардың баламалары
- Қолда бар сатуға арналған қаржылық активтер
- Туынды қаржылық құралдар
- Пайда мен зиян арқылы әдіс құны бойынша есепке алынатын қаржылық активтер
- Өтелуге дейін ұсталынатын қаржылық активтер
- Басқа да қысқа мерзімді қаржылық активтер
- Қысқа мерзімді саудалық және басқада дебиторлық берешек
- Ағымды табыс салығы
- Запастар
- Басқа да қысқа мерзімді активтер

Ұзақ мерзімді активтер жіктелмесі

- Қолда бар сатуға арналған қаржылық активтер
- Туынды қаржылық құралдар
- Пайда мен зиян арқылы әдіс құны бойынша есепке алынатын қаржылық активтер
- Өтелуге дейін ұсталынатын қаржылық активтер
- Басқада ұзақ мерзімді қаржылық активтер
- Ұзақ мерзімді саудалық және басқада дебиторлық берешек
- Үлестік қатысу әдісі бойынша есептелетін инвестициялар
- Инвестициялық мүлік
- Негізгі құралдар
- Биологиялық активтер
- Барлау және бағалау активтері
- Материалдық емес активтер
- Кейінге қалдырылған салықтық активтер
- Басқа да ұзақмерзімді активтер

Ақшалар және оның баламалары

- Кассадағы ақша қаражаттары
- Жолдағы ақша қаражаттары
- Ағымдағы банктік шоттардағы ақша қаражаттары
- Карт - шоттардағы ақша қаражаттары
- Жинақ шоттардағы ақша қаражаттары
- Өзгеде ақша қаражаты

Ақша қозғалысының рәсімделуі

- Кіріс кассалық ордері
- Шығыс кассалық ордері
- Чек
- Нақты ақша жарнасын салу хабарламасы
- Кіріс және шығыс құжаттарды тіркеу журналы
- Кассалық кітап

Дебиторлық берешек жіктемесі

- Сатып алушылар мен тапсырысшылардың қысқа мерзімді дебиторлық берешегі
- Еншілес ұйымдардың қысқа мерзімді дебиторлық берешегі
- Қауымдастырылған және бірлескен ұйымдардың қысқа мерзімді дебиторлық берешегі
- Филиалдар мен құрылымдық бөлімшелердің қысқа мерзімді дебиторлық берешегі
- Қызметкерлердің қысқа мерзімді дебиторлық берешегі
- Жалдау бойынша қысқа мерзімді дебиторлық берешек
- Алуға арналған қысқа мерзімді сыйақылар
- Өзге қысқа мерзімді дебиторлық берешек
- Күмәнді талаптар бойынша резерв

Қорлар жіктелмесі

- Шикізат және материалдар
- Дайын өнім
- Тауарлар
- Аяқталмаған өндіріс
- Өзге қорлар
- Қорларды есептен шығару бойынша резерв

Негізгі түсініктер

- 16 ХҚЕС,
- материалдық емес активтер,
- бастапқы құны,
- баланстық құны,
- әділ құны,
- инвентарлық карточка,
- амортизация.

Негізгі құралдарға

- жылжымайтын мүлік, жер учаскілері, үйлер мен ғимараттар, өткізгіш тетіктер, машиналар мен жабдықтар, өлшеуіш және реттеуіш аспаптары мен құралдары, есептеуіш машиналар мен техникалары және олардың программалық құралдары, көлік тасымалдау құралдары, аспаптар, өндірістік және шаруашылық құрал-саймандары, өнім және жұмыс малдары, көп жылдық көшеттер, шаруашылықтың ішкі жолы, тағы да басқалар жатады.

жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың жекелеген топтарына мыналар жатады:

- (a) жер учаскелері;
- (b) жер учаскелері және ғимараттар;
- (c) машиналар;
- (d) су кемелері;
- (e) әуе кемелері;
- (f) автокөлік құралдары;
- (д) жиһаз және құрылғылар; және
- (е) кеңсе жабдығы.

- Объектінің жинақталған өзіндік құнымен салыстырғанда бастапқы құны елеулі жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар объектісінің әрбір компоненті міндетті түрде бөлек амортизациялануы тиіс

Негізгі құралдар амортизациясын есептеу әдістері

- біркелкі есептеу әдісі,
- кемімелі қалдық құны әдісі
- өндіріс бірлігінің әдісі жатады.

- Біркелкі есептеу әдісі, егер бұл жағдайда оны тарату құны өзгермейтін болса, активтің пайдалы қызмет мерзімінің ішінде тұрақты амортизация сомасын есептеу болып табылады.
- Азайтылатын қалдық құны әдісі пайдалы қызмет мерзімінің ішінде амортизация есептеу сомасының азаюына алып келеді.
- Өндірістік бірлік әдісі болжамды пайдалану немесе болжамды өнімділік негізінде амортизация сомасын есептеуден тұрады.